

III.

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 18. LXVIII. sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1936. — 19. Missa votiva D. N. Iesu Christi, Summi et Aeterni Sacerdotis, ob prvih četrkih oziroma prvih sobotah v mesecu — izvršilna naredba. — 20. Kano- nično obiskovanje in birmovanje v letu 1937. — 21. Na delo za Družbo sv. Mo- horja! — 22. Unio Cleri Missionaria. — 23. Razglasitev kandidatov za diakonat. — 24. Povračilo potnih stroškov katehetom kmetsko- in gospodinjsko-nada- ljevalnih šol. — 25. Sporočanje matičnih izprememb občinskim upravam. — 26. Objave. — 27. Slovtvo.

18.

LXVIII. sklepni zapisnik o pastoralnih konfe- renčnih vprašanjih za leto 1936.**A. Rešitev konferenčnih vprašanj.****I. Kako obvarovati Gospodov dan razkristjanjenja in skrunitve? Kako pritegniti ob sodobnih razmerah vse sloje k pristnemu katoliškemu po- svečevanju nedelj in zapovedanih praznikov?**

Iz 25 dekanij je dospelo 44 referatov o tem vprašanju, tri dekanije niso imele pastoralne konference, v dveh je v poletnih mesecih umrl gospod dekan, v eni težko obolel. Na konferencah se je obširno razpravljalo o raznih sredstvih in pomočkih zoper onečaščenje Gospodovih dni. Pri razpravah so dušni pastirji dobili mnoga praktična navodila, ki jih bodo mogli uporabljati v dušeskrbju.

»Pomni, da posvečuješ sobotni (Gospodov) dan!«¹ pravi tretja božja zapoved. Njen namen je, človeka od Boga določeni dan oprostiti težkega dela, mu priskrbeti oddiha in miru, da se more posvetiti Bogu ter se duhovno in telesno okrepiti. Cerkev je to zapoved, ki je naravnega in bož- jega izvora, natančneje določila, ko je dala zapoved: »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih pobožno pri sveti maši!« Posvečevanje nedelj in praznikov je velike važnosti za telesno in duhovno življenje ter blago- stanje posameznika in družbe.

Žal se nedeljsko onečaščenje v vseh mogočih oblikah vedno bolj pojavlja tudi v naši domovini. Brez sile in brez cerkvenega dovoljenja se takšne dni dela v javnih podjetjih in tovarnah, v zasebnih delavnicah in obrtih, dela tudi na polju in travnikih, v gozdovih in vinogradih. Zopet drugi se iz verske brezbriznosti podajo v nedeljo v planine, ali se udajo igri in zabavi, telovadbi in športu. Niti ene ure časa ne najdejo v tednu, ki bi jo posvetili Bogu in se udeležili službe božje.

Sveta dolžnost katoliškega dušnega pastirja, ki ima po svojem poklicu nalogo čuvati in pospeševati versko in nravstveno življenje vernikov, je skrbeti po močeh za pravo posvečevanje Gospodovih dnevov. Prav so- doбно in važno je zato vprašanje: 1. Kako obvarovati Gospodov dan razkristjanjenja in skrunitve, in 2. kako priteg- niti ob sodobnih razmerah vse sloje k pristnemu ka- toliškemu posvečevanju nedelj in praznikov?

¹ II Moz 20, 8.

I.

1. Najučinkovitejše sredstvo proti profanaciji Gospodovih dni je gotovo dobra katoliška vzgoja v domači hiši in temeljit pouk v verskih in nravnih naukih v šoli in cerkvi. V prvi mladosti vcepijo krščanski starši z lastnim zgledom in besedo otroku v srce zavest in dolžnost nedeljskega posvečevanja. Zato te dolžnosti otrok ne smatra nikdar za breme ali težavo, temveč za prijetno in veselo navado domače hiše. Dušni pastir naj pogosto poudarja veliko važnost verske vzgoje in starše navaja, kako se mladina vzgojuje. Kar je otrok dobrega prinesel od doma, na tem zida in gradi katehet v šoli. Temeljito razloži tretjo božjo zapoved in učencem polaga na srce razne nadnaravne nagibe za nedeljsko posvečevanje. Močnejše mora vplivati pri tej razlagi na otroke, ki doma niso bili deležni verske vzgoje. Vabi jih naj ljubeznivo, da se udeležujejo redno nedeljske službe božje, kakor sedaj tudi predpisuje člen 18 pravil o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol z dne 10. junija 1935.¹ Prvo katehetično uro po nedelji naj ugotovi v šoli, kako so učenci zadostili nedeljski dolžnosti. Otrokom mora preiti nedeljska dolžnost v navado, ki jo bodo izpolnjevali vse življenje.

Odraslim mora dušni pastir večkrat govoriti o posvečevanju nedelj in zapovedanih praznikov (prim. Lavantinska sinoda 1903, str. 761).

S temeljitim poukom v šoli in cerkvi se bo po svetovni vojni uvedena razvada, opravljati ob Gospodovih dneh dela na polju, travnikih in vinogradih ter v obrtnih delavnicah in drugod, omejila, oziroma odpravila.

2. Težavnejše je delo pri župljanih, ki ne obiskujejo službe božje, ali pa prihajajo v cerkev le ob večjih praznikih. Dušni pastir mora porabiti vsako priliko, da jih pridobi za cerkev. Z nekaterimi pride v razgovor v pisarni, na potu, pri slučajnem obisku kakšnega bolnika, ali pa mora uporabljati pastoralne obiske, o katerih načinu in koristi se je razpravljalo na lanskih pastoralnih konferencah.² Mnogo pomaža pri tem pridobivanju duhovnikova osebnost, ugled in neoporečno življenje.

Pri večjih podjetjih, tovarnah in drugih delavnicah naj skuša duhovnik z modro besedo pri podjetniku, oziroma pri ravnateljstvu podjetja doseči, da delo, ki ni neobhodno potrebno, ob nedeljah in praznikih počiva in imajo delavci priložnost udeležiti se službe božje.

3. Goreč dušni pastir skuša večkrat z modrim nastopom profanacijo nedelje zabraniti. Pri tekmah koscev, žanjic in drugih kmečkih delavcev, ki se vršijo večinoma ob nedeljah, stopi v stik s prireditelji in s prijazno besedo uredi, da se tekme preložijo na kakšen sejmski ali drugi dan, ki ni zapovedan praznik ali nedelja. Izletnikom nasvetuje, kje se morejo med izletom udeležiti svete maše. Športne prireditve skuša preložiti na popoldanski čas, da se ne moti služba božja.

4. Večkrat mora dušni pastir po močeh ustreči željam svojih župljanov, ako ga prosijo za sveto mašo v gotovem času. Turistom in izletnikom v večjem številu naj se po mestih in večjih industrijskih krajih nudi zgodnja služba božja, ali se jim oskrbi po možnosti v cerkvi, ki je najbližja njihovemu izletniškemu cilju, sveta maša. Večkrat mora pastir iti za ovco, ker ovca noče slediti pastirju.

5. Tudi državne pogoje ukazujejo nedeljski počitek in zabranjujejo nerednosti, ki se pogosto dogajajo med službo božjo. Zakon o za-

¹ Oglasnik lav. škofije, 1935, VIII, str. 80.

² Oglasnik lav. škofije, 1936, III, str. 27—30.

ščiti delavcev, § 12 pravi: »Ob nedeljah je prepovedano vsako delo pomožnemu osebju v vseh podjetjih, navedenih v § 1 tega zakona.« § 1 našteva podjetja: »Pod ta zakon spadajo obrtna, industrijska, trgovska, prometna, rudarska in njim podobna podjetja (obrati) brez ozira na to, komu pripadajo, ali privatnim osebam ali javnim telesom.«¹ Zakon o notranji upravi, § 66, naroča oblastvom, »da skrbijo za javni mir, varnost, red, za varnost prometa, za zdravje ljudi in živali in za pravo moralo, preprečujejo ogrožanje vsake vrste v tej smeri ter odpravljajo nastale motitve s tem, da odredijo potrebne ukrepe.«² Na podlagi tega zakona more nastopiti državna oblast zoper vsako nerednost, na primer zoper postajanje ljudi v gručah pred cerkvijo med službo božjo, pijančevanje med službo božjo po gostilnah v bližini cerkve itd. Po § 54 obrtnege reda more vsako sresko načelstvo ukazati, da so gostilne v bližini cerkve med službo božjo zaprte.

Nastopa potom oblasti se bo modri dušni pastir posluževal le v skrajnih slučajih, sicer pa bo iskal tem nedostatkom globljih vzrokov ter jih skušal odstraniti s pastirsko ljubeznijo.

6. Kar dušni pastir za redno posvečevanje nedelj in praznikov ne bo mogel doseči osebno, bo skušal storiti s pomočjo laičnih apostolov Katoliške akcije in katoliških organizacij. Vse delo Katoliške akcije v župniji se vrši vedno pod vodstvom župnikovim. V istem smislu naj apostolsko delujejo Marijine družbe, tretji red, apostolstvo mož in mladeničev in sploh vse cerkvene organizacije. V prosvetnih društvih naj bo večkrat govor o blagoslovu, ki prihaja od nedeljskega posvečevanja na posameznika in ves narod. Gledališke predstave pa morejo v dejanju pokazati gledalcem blagoslov, ki ga prinaša posvečevanje Gospodovega dne, oziroma prokletstvo, ki sledi skrunitvi nedelje.

7. Da se odpravi profanacija nedelj in praznikov, morejo veliko pomagati katoliški časopisi, versko kulturni listi in brošure, ki naj vedno in povsod obsojajo vsako nemoralnost in hvalijo krepost. Statistika nesreč dokazuje, da se največ nezgod in zločinov zgodi ob nedeljah in praznikih. Ponesrečijo se največ planinci in športniki, ki niso opravili nedeljske dolžnosti, kar naj bi katoliški časniki pri poročilih o nesrečah previdno naglašali. Dobri kristjani bi se na ta način še bolj utrjevali v vestnem izpolnjevanju nedeljske dolžnosti, marsikateremu mlačnežu pa bi takšni slučajji odprli oči, da bi nehal skruniti Gospodov dan.

II.

K pristnemu katoliškemu posvečevanju nedelj in praznikov spada poleg nedeljskega počitka v prvi vrsti udeležba pri sveti maši. Sveta maša je najsvetejše in najodličnejše opravilo na zemlji, s katero Boga na najpopolnejši način častimo in postanemo deležni premnogih časnih in večnih sadov in dobrot Jezusove daritve. Protiverska agitacija, veri sovražno časopisje je v vseh slojih našlo odmev in premnože dovedlo do zanemarjanja nedeljske službe božje. Največ izostajajo od službe božje moške in mladeniči, tako, da se v mnogih župnijah opaža, da med službo božjo cerkev do tri četrtine napolni ženski, in le ena četrtina udeležencev odpade na moški spol. Zelo radi se odtegujejo od službe božje zlasti in-

¹ Zakon z dne 28. februarja 1922, glej Uradni list pokrajinske vlade za Slovenijo, kos 74, str. 483—492. — ² Zakon z dne 19. junija 1929, glej Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti, kos 76, str. 593—604.

teligenti, mestni trgovski, obrtniški in delavski sloji. Da zamore dušni pastir pritegniti vse sloje k nedeljski službi božji, mora poleg že navedenih pomočkov in sredstev upoštevati tudi sledeče:

1. Močno vabilo k službi božji je zgleden dušni pastir sam. V zasebnem življenju pobožen in neoporečen opravlja tudi službo božjo s sveto resnostjo in zbrano pobožnostjo, da verniki čutijo iz njegovega obnašanja svetost cerkvenega opravila. Kot skrben duhovni oče poučuje v šoli in cerkvi svojo duhovno družino, ji razlaga verske in npravne nauke, svetost in pomen katoliškega bogoslužja in zlasti svete maše. Župljani se naj zavedajo, da so vsi člani ene duhovne družine in da je župnijska cerkev njih skupni dom. Enako resnost, pobožnost in umerjenost zahteva goreč župnik od cerkvenih strežnikov, cerkovnika in organista, vse v cerkvi naj se vrši s sveto zbranostjo. Gotovo je, da tudi tukaj velja: »Exempla trahunt«.

2. Privlačna moč na srca vernikov ima čista, snažna in prostrana hiša božja, kjer se z lahkoto razume beseda božja in od vsakega prostora v cerkvi vidi na oltar. Po možnosti bodi za vsak stan v cerkvi določen poseben prostor. Ne more se odobravati navada, da se vsi boljši prostori v cerkvah prepustijo ženskemu spolu, moške in fantje pa se morajo med službo božjo potikati in stiskati pod cerkvenim korom ali po drugih kotih in oglih cerkve in s tem polagoma postanejo mlačni za službo božjo. Velikega pomena v cerkvi je dobra ventilacija, da zrak poleti ni prezadohel, po zimi ne premrzel, kar zelo od cerkve odbija takozvane boljše sloje.

3. Nedeljska služba božja se naj vrši ob času, ki je večini župljanov najprikladnejši. Začne se naj točno ob napovedani uri in naj ne traja s pridigo vred nad eno uro. Svariti pa je treba pred veliko naglico pri službi božji, ki je vernikom največkrat v pohujšanje in jih odbija. Med jutranjim in poznim opravilom naj bo primeren presledek. Velike važnosti za službo božjo je pridiga, na katero se naj duhovnik skrbno in vestno pripravlja. V teku cerkvenega leta ali v določeni dobi naj bi prišle na vrsto kot predmet pridige vse glavne verske resnice in npravstveni nauki. Govori naj pridigar razumljivo in kolikor mogoče praktično za življenje; skuša naj z govorom vplivati zlasti na voljo poslušalcev. Kakor v dušeskrbju sploh naj se ozira dušni pastir v pridigi še posebno na može in fante, z nobeno besedo naj jih ne žali in odbija, temveč jih skuša pridobiti za dobro stvar. Pomanjkljivo je dušeskrbje, kjer se goji le ženska pobožnost, moški spol pa se zanemarja. Moške in fantje naj vidijo, da imajo v cerkvi enake pravice kakor ženske.

4. Pri sveti maši morajo verniki z mašnikom sodelovati. Najidealnejše, a težko dosegljivo je, da bi vsi verniki z mašnikom molili molitve, kakor jih predpisuje mašni formular za tisti dan, da sveto mašo recitirajo. To se je do sedaj posrečilo le v posameznih skupinah, kakor po zavodih, pri dijaških mašah in pri raznih Marijinih kongregacijah. Pri župnijski službi božji ne kaže uvajati recitirane maše, ker bi pri mnogih povzročala le motnje, namesto da bi pobožnost pospeševala. Kongregacija svetih obredov je glede uvajanja recitirane maše dne 30. novembra 1935 odgovorila nadškofu v Genovi, da je stvar ordinarija, presoditi, če je v posameznih primerih z ozirom na okolnosti kraja, prebivalstva in svetih maš, ki se istočasno opravljajo, ta način molitve dopustiti ali ne. Mladini dušni pastir priporoča, da sledi najsvetejši daritvi s pomočjo molitvene knjižice, starejši pa najraje med sveto mašo molijo rožni venec. Posebno povzdigne

službo božjo ubrano petje na koru ali pa ljudsko petje, ko poje vsa cerkev. Hvalevredna je navada, da se pri poglobitnih delih preneha s petjem, da vsi skupaj glasno molijo predpisane mašne molitve.

5. Lepe uspehe so pokazale po župnijah, kjer so se že uvedle, tako-zvane stanovske nedelje. Služba božja se sicer vrši za vse župljane, a vsako nedeljo v mesecu nastopi z molitvami, petjem in posebno s skupnim prejemom svetih zakramentov drugi stan, otroci, možje, mladeniči, žene in dekleta. S tem prinese vsaka nedelja nekaj spremembe pri službi božji in množi vnemo in pobudo za službo božjo.

6. Isti cilj se doseže z Marijinimi družbami in cerkvenimi bratovščinami, ako živahno delujejo. V smislu kan. 685 imajo bratovščine poleg izpopolnitve duhovnega življenja in izvajanja krščanske dobrodelnosti tudi namen, da sodelujejo pri požitvi javne službe božje. S pomočjo cerkvenih družb more dušni pastir uvesti med službo božjo ljudsko petje in glasno, lepo zlogovano molitev. Člani cerkvenih organizacij bodo z apostolsko gorečnostjo pridobivali za udeležbo pri službi božji tudi versko ohlajene župljane. Pritegniti k službi božji tudi one, ki so versko popolnoma brezbrizni ali celo cerkvi sovražni, pa bo delo laičnih apostolov KA-e, predvsem pa dejanske milosti božje.

Novi sovražniki Kristusovi nastopajo v današnjih dneh proti njegovi Cerkvi, rekoč: »Quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra.«¹ Katoliškemu duhovniku, ki »pro Christo legatione fungimur«,² se odpira novo polje dela, ki ga moramo storiti deloma sami, deloma s pomočjo laičnega apostolata. Srce duhovnikovo mora goreti v plameneči ljubezni do Kristusa, ta sveti ogenj ga žene, da neumorno, z veseljem in navdušenjem dela in se žrtvuje za čast božjo in za zveličanje neumrljivih duš. »Connitatur itaque iunctis viribus, ut auferatur de templo abominatio desolationis³ et impendamus omnem curam, ut omnia honeste et secundum ordinem fiant⁴ in gloriam Dei et in salutem animarum, pretioso sanguine Domini nostri Jesu Christi redemptarum.«⁵

II. Vrši se naj razgovor: Kako čim bolj praktično združiti Katoliško akcijo z delom v krščanskih organizacijah?

(V zapisniku naj gg. dekani poročajo o uspehu tega razgovora ter o predlogih, ki so bili sprejeti.)

Konferenčni zapisniki vsebujejo krajša ali daljša poročila o razgovorih zgornjega vprašanja, pet gospodov je priložilo posebne elaborate. Vprašanje se je na pastoralnih konferencah obravnavalo nekaj mesecev pred objavo pravil Slovenske Katoliške akcije, na katera so se zedinili pooblaščenimi zastopniki ljubljanske in lavantinske škofije na sestankih v Celju, 9. in 16. septembra 1936 in so objavljena v Oglasniku lavantinske škofije 1936, XI, str. 108—112.

Uvedba Katoliške akcije v naši domovini je povzročila med klerom in verniki več odprtih vprašanj. V Sloveniji so razvijale živahno delovanje cerkvene organizacije ter prosvetna in kulturna društva. Nekateri so bili mnenja, da je pri nas KA nepotrebna, ker njeno delo vršijo že imenovane organizacije, drugi so se bali, da se bodo morala naša društva umakniti s pozorišča KA-i, tretji so smatrali KA-o za novo cerkveno organizacijo po načinu dosedanjih, ali pa so hoteli združiti vse katoliške organizacije v eno novo organizacijo, ki naj se imenuje KA. Slišalo se je tudi mnenje, da je KA le nekaka nadzorovalna oblast nad vsemi katoliškimi društvi in

¹ Ps 75, 8. — ² II Kor 5, 20. — ³ Dan 14, 27. — ⁴ I Kor 14, 40. — ⁵ Synodus dioeclesana Lav. 1903, str. 768.

družbami. Gotovo je, da so naše katoliške organizacije vršile vsaj deloma tudi misijo, ki jo ima KA. Iz tega sledi, da je možno v gotovih točkah KA-o združiti z delom katoliških organizacij. Nastane vprašanje: 1. Kakšen je odnos KA-e do katoliških društev, in 2. kako bi se vsled tega odnosa KA dala čim bolj praktično združiti z delom v krščanskih organizacijah. Prvi del je teoretičnega, drugi praktičnega značaja.

I.

V kakšnem odnosu je KA do katoliških organizacij, je razvidno iz njenega bistva in namena in iz tozadevnih cerkvenih odredb. KA je cerkvena ustanova, v kateri so verniki udeleženi pri hierarhičnem apostolatu Cerkve z namenom, da se vse zasebno, družinsko in socialno življenje osvaja za Kristusa Kralja.¹ KA pomaga Cerkvi pri njenem dušnopastirskem delu, zato deluje vedno pod vodstvom cerkvene hierarhije, v škofiji pod vodstvom škofa, v župniji pod vodstvom tamošnjega rednega dušnega pastirja. Od Cerkve imajo laični apostoli KA-e svojo misijo, njej so za svoje apostolsko delo odgovorni. KA obsega dvojno delo, vzgojo laičnih apostolov in aktivni apostolat sam. Za takšen apostolat more rabiti le najboljše in najzanesljivejše, nadnaravno usmerjene in s Kristusom po milosti božji zedinjene osebe, ki so se pod vodstvom dušnega pastirja za apostolsko delo ascetično in primerno znanstveno usposobile.

V svojem delovanju bo našla KA veliko zaslonbo in podporo v katoliških organizacijah, ki imajo po svojem bistvu namen, med svojimi člani skrbeti bodisi za osebno posvečenje, ali za izvršitev krščanske dobrotelčnosti, bodisi za poglobitev verske zavesti ali za lepoto službe božje in cerkvenih prireditiv. Direktno se katoliške organizacije sicer ne bavijo z apostolatom, vendar je v širšem pomenu besede njih delovanje tudi apostolsko, vsaj skrbijo za pobožno molitev, večkratni prejem svetih zakramentov, za zgledno krščansko življenje, dobrotelnost, širijo katoliško versko zavest, širijo dobre knjige in liste, odpravljajo slabe razvade, omejujejo pijančevanje in nečistovanje itd., kratko: opravljajo dela, o katerih pravi Kristus: »Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.«²

Ker so člani katoliških organizacij navadno tudi praktični katoličani, se bo po večini župnij, vsaj v začetku, KA rekrutirala iz njihovih vrst ter najboljše izmed njih usposobila za svoje apostole in jih pritegnila v jedrno skupino.

Pravila Slovenske Katoliške akcije (= SKA) v členih 19 do 22 govorijo o odnosu KA-e do katoliških organizacij. Te organizacije postanejo pomožne sile KA-e, če se prijavijo osrednjemu narodnemu odboru SKA-e in jih ta sprejme. Organizacije, ki so pomožne sile SKA-e, ostanejo samostojne, kolikor pa jim je poverjeno delo od SKA-e, so vodstvu SKA-e podrejene. V širši svet SKA-e pošljejo po enega delegata, ki ima pravico staviti predloge in jih utemeljevati. Člani organizacij, ki so pomožne sile SKA-e, kot taki niso osebno že člani SKA-e. Dolžnost vseh pomožnih sil pa je, da svoje člane vzgajajo v duhu KA-e in jih navajajo k vstopu v SKA-o. Vzgojne, prosvetne in karitativne organizacije, ki hočejo veljati kot katoliške, morajo postati pomožne sile SKA-e, da omogočajo vzajemno apostolsko delo.

¹ Oglasnik lav. škofije 1936, XI, str. 108.

² Mat 5, 16.

II.

Vse cerkvene družbe in katoliška društva mora duhovni voditelj z duhom KA-e poglobiti, oziroma jih v duhu KA-e usmeriti. Glede ustroja in namena moremo katoliške organizacije, ki morejo postati pomožne sile SKA-e, deliti v tri vrste.

1. V prvo vrsto spadajo cerkvena združenja, ki pospešujejo božje češčenje s posebnimi pobožnostmi in molitvami, kakor Marijine družbe, ki gojijo posebno češčenje Matere božje, ali tretji red, ki vzgaja vernike po vodilu sv. Frančiška, ter vse cerkvene bratovščine.

Duhovni vodja v duhu KA-e poudarja pri sestankih teh družb zlasti apostolski namen, ki ga vršijo. Goji apostolat molitve, ki ga morejo vršiti prav vsi člani in članice, uči jih moliti za skupne namene svete Cerkve, za svetega Očeta, škofo, duhovnike in duhovniški naraščaj, za razširjanje kraljestva božjega, za srečen izid župnijskih misijonov itd. Molitev je velesila, saj »molitev človeka, ki se poniža, predira oblake«.¹ Verske družbe vzgaja za apostolat lepega zgleda. Člane in članice vzgaja evharistično, jih navaja k vsakdanjemu svetemu obhajilu, jih uči pobožnega vedenja v cerkvi in zunaj cerkve, po članih zabranjuje v domačih krogih grešne razvade, preklinjevanje, ponočevanje, popivanje itd. Vzgaja jih za apostolat žrtve, trpljenja in samodpovedi. Pred oči jim stavi lepe zglede svetnikov in svetnic, jih poučuje o velikem pomenu in zaslužnosti trpljenja in jih uči, kako se more s trpljenjem apostolsko delovati. Vsa ta dela bodo mogli člani cerkvenih družb in bratovščin izvrševati le tedaj, če bodo v tesni zvezi s Kristusom, če bodo žive mladike na skrivnostnem telesu Zveličarjevem, to je v stanu posvečujoče milosti božje. S KA-o se bodo naše verske družbe le poglobile v duhovnem življenju in začele živahneje versko delovati. Na drugi strani pa bo KA tam, kjer ne more ustanoviti lastnih organizacij, usmerila svoje apostolsko delo na versko obnovo nabožnih družb in tako prišla do cilja.

2. V drugo vrsto spadajo organizacije, ki stojijo na verski podlagi, a imajo čisto določen in odmerjen delokrog in niso direktno podrejene cerkveni hierarhiji. To so razna karitativna društva, Vincencijeva družba, Elizabetane konference, otroška zavetišča, protialkoholne zveze, socialni krožki itd.

Karitativna društva je treba usmeriti v duhu KA-e. Dobrodelnost ima najkrajšo in najlažjo pot do človeškega srca. Čut hvaležnosti narekuje podpiranemu dolžnost, da izpolni željo svojega dobrotnika. S telesno miloščino mora biti združena tudi duhovna miloščina. Premnogi siromak in brezposlenec, ki prosi milodara, je bolj potreben duhovnih kakor telesnih del usmiljenja. Ko društva delijo miloščino, naj strogo pazijo na to, kako siromak izpolnjuje verske dolžnosti, ali obiskuje nedeljsko službo božjo, prejema svete zakramente, ali kljub svoji bedi ne živi v grešnih zvezah. V duhu KA-e dobrodelna društva skrbijo za revne otroke, ki nimajo staršev, ali jih isti ne morejo vzdrževati, da pridejo v vzgojo k dobrim krščanskim hišam, ki bodo skrbele ne le za otrokovo telo, temveč predvsem za njegovo dušo. Naravnost apostolsko more biti delo karitativnih društev pri bolnikih. Ta skrbijo za bolnikovo postrežbo, skrbijo, da je bolnik oskrbljen za zadnjo uro s svetimi zakramenti in z Bogom spravljen zapusti svet. Duhovnik naj skuša člane dobrodelnih organizacij navajati k apo-

¹ Sir 35, 21.

stolskemu delu, tedaj bodo karitativna društva premnogo koristila KA-i in Cerkvi.

3. Tretjo skupino tvorijo katoliška prosvetna društva, mladeniške in dekliške zveze, katoliška rokodelska in delavska društva, katoliška dijaška in akademska društva itd.

Ta društva imajo namen krepiti med člani versko, narodno, gospodarsko, stanovsko zavest, izobraževati jih umsko, нравno in telesno na temelju naukov svete Cerkve, skrbeti za njih strokovno izobrazbo, navajati jih k varčnosti, treznosti, jim oskrbeti pošteno in zdravo zabavo, sploh versko-nravnno jih vzgajati. Nedvomno je, da so takšna društva pomožne sile KA-e, saj se poslužuje KA vseh nravnno neoporečnih sredstev, da doseže svoj najvišji namen, ki je duhoven, verski in nadnaraven. KA s svojim delovanjem dela katoliških društev ne ovira, ampak ga podpira in izpopolnjuje.

KA mora ta društva obnoviti v Kristusu. Odstranjevati mora iz njih vse, kar ni katoliško, ali je premalo katoliško, skrbeti, da izgine iz njih nenravnna zabava, nevarno čtivo, dvomljive predstave in nejasna predavanja o verskih zadevah. Vsa umska, nravnna in telesna izobrazba mora sloneti na temelju naukov svete Cerkve. Društva naj gledajo bolj na kakovost kakor na število svojih članov. V takšnih društvih se more mnogo storiti za izobrazbo in vzgojo laičnih apostolov. Društva imajo navadno v svojih knjižnicah za to izobrazbo potrebne knjige apologetične, dogmatične, moralne, socialne, cerkvenozgodovinske in krščansko narodne vsebine.

Samo naravna sredstva še ne morejo ohraniti članov nravno dobrih. Treba je pomoči od zgoraj. Svet hoče imeti mladino zase, zato jo vabi z veseljačenjem, uživanjem in zlasti kričavim poudarjanjem popolne svobode. Nasproti tem nevarnostim bo duhovni vodja mladini priporočal evharistično življenje, pogosto prejetanje svetih zakramentov. Sonce Evharistije daje mlademu človeku v najnevarnejših urah življenja svetlobo, gorkoto in rast. Naravno sonce ne greje samo, marveč tudi vabi z matere zemlje življenje novih bitij. Tako človek, ki je evharistično usmerjen, skuša z vsemi razpoložljivimi sredstvi utrjevati Kristusove ideje med Bogu odtujenimi brati. Čuti, kolikega pomena je dober, s krščanskimi idejami prepojeni tisk, ga širi in se v ta namen žrtvuje. V marsikatero hišo, kamor ne more po svoji službi katoliški duhovnik, ponese goreč laik Kristusove ideje. Marsikatero zrahljano zakonsko vez evharistično vzgojen apostol zopet utrdi z modro besedo in previdnim poukom. S takšnimi apostoli duhovnik najlažje skrbi za bolnike, za reveže, za zapuščene otroke in sirote in jim deli potrebno tolažbo in podporo. Takšen apostol more privedi h krščanski resnici marsikaterega nesrečneža, ki ga je odtrgal iz cerkvenega občestva brezverski tisk in sistematično organizirano delo brezbožcev.

Nabožne družbe in katoliške organizacije je treba prepojit z duhom in idejami KA-e in uspeh bo dvojen. Organizacije in družbe bodo oživele k novi delavnosti, KA pa bo dobila za svoje sveto delo najmočnejšo armado, ki bo širila z naravnimi in nadnaravnimi močmi kraljestvo Kristusovo. Največjo korist od takšnega dela bo imela župnija. Ne le, da se bo mnogo župljanov duhovno prerodilo in obnovilo k zavednemu krščanstvu, temveč župnija bo postala pravo versko in kulturno središče vseh katoliških društev. KA, ki ima za bazo svojega dela župnijo, bo prinesla v vse javno delovanje župljanov večjo enotnost, strnjjenost in smotrnost. Verniki

takšne župnije se bodo bolj in bolj čutili kot člani ene družine, v kateri vlada mir in soglasje, na zunaj pa bodo predstavljali močno in strnjeno falango, ki je nihče ne bo mogel prodreti.

B. Predlogi na pastoralnih konferencah leta 1936.

1. Tečaji za voditelje KA-e se naj večkrat priredijo in naj bodo bolj praktični.

Se bo zgodilo.

2. Škofijstvo naj vsem krščanskim organizacijam naroči, naj strogo izvajajo načela KA-e za svoje člane in nečlane.

Bo izvedel osrednji odbor SKA-e.

3. Službe božje pri podružnicah se naj omejijo do skrajnosti in se dovolijo samo po dvakrat na leto. Teoforične procesije pri podružnicah in streljanje pri cerkvenih slovesnostih naj se radi mnogih nerednosti prepovejo.

Se prepusti gospodu župniku, da zadevo krajevnim razmeram primerno uredi v smislu Lavantinske sinode iz leta 1903, str. 767.

4. Največ skrunitev Gospodovih dni povzroča na deželi pijančevanje med službo božjo. Ordinariat naj naslovi na kr. bansko upravo prošnjo, da se med službo božjo v gostilnah v bližini cerkve prepove točenje alkoholnih pijač.

Glej odgovor v Oglasniku lav. škofije 1936, III, str. 34.

5. Čas duhovnih vaj za duhovnike naj se vsako leto menjava, da se jih bodo mogli udeležiti tudi duhovniki, ki imajo v teh mesecih vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa.

Se bo zgodilo.

6. Inventarji se naj sestavljajo brez navedbe cen posameznih predmetov, ker jih ni mogoče pravilno oceniti.

Po Oglasniku 1930, I., št. 2, str. 5, se cenilna vrednost starega inventarja preračuni v dinarsko valuto: 1 dinar = 4 krone. Kot cena se more navesti vrednost, ki jo predmet ima po materialu, in ne po obliki, ki jo zavzema.

7. a) Iz Slovenske krajine je mnogo vernikov na sezonskem delu v Franciji. Po vrnitvi iz Francije se želijo tukaj poročiti in je § 2 kanona 1023 težko izvedljiv; oklicí se ali sploh ne morejo dobiti, ali dosepejo prepozno. Zato prosi duhovščina za tozadevna navodila in besedilo prisege, s katero poročenci potrdijo, da še niso sklenili zakona.

b) Ker župnijski uradi v Franciji § 2 kanona 1103 ne izvajajo, se prosi ordinariat, da izposluje potom svete Stolice, da bodo imenovani uradi poročila o porokah pošiljali.

ad a) Glej Oglasnik 1930, IV, str. 63. Besedilo prisege se nahaja v Oglasniku 1929, V, str. 41. Po kanonu 1028 more ordinarij iz zakonitega razloga oklice, ki bi se morali v drugi škofiji zgoditi, izpregledati. Za državno področje stori isto politična oblast.

ad b) Ne kaže, ker poročila prihajajo, dasi tuintam zakesnelo.

8. Šolski upravitelji se držijo pravil o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol in dovoljujejo le trikratni skupni prejem zakramentov, dasi je kr. banska uprava odredila, da se na šolah, kjer je bila doslej ta navada, tudi poslej dovoljuje štirikratni skupni prejem svetih zakramentov. Ordinariat naj v tej zadevi posreduje.

Na tuuradno vlogo z dne 4. oktobra 1935, št. 2231/1 v zadevi preje-manja svetih zakramentov na narodnih šolah, je kr. banska uprava dne 31. oktobra 1935, IV. No. 15.785/8 odgovorila, da je banski odlok z dne

29. avgusta 1933, IV. No. 12.747/11, s katerim se je dovolil štirikratni skupni prejem svetih zakramentov v šolah, kjer je bilo to uvedeno, avtomatično razveljavljen z naredbo ministrstva prosvete z dne 10. junija 1935, O. N. br. 37.803, čl. 7. Ministrstvo prosvete je na tuuradno vlogo dne 25. novembra 1935, O. N. br. 72.263 ponovno odločilo, da je postopati glede prejema zakramentov po pravilih o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol, kakor se nahajajo v Oglasniku 1935, VIII, str. 79.

9. Ordinariat se prosi, da ustanovi orglarsko šolo v Mariboru, kjer bi se vzgajali organisti strokovno, v cerkvenem duhu in našim razmeram primerno.

V predmetu se vršijo pogajanja.

10. Treba je reformacije našega katekizma, ki naj jasneje poudarja bistvene razlike med katoliško in pravoslavno cerkvijo. Katehetsko društvo naj pritegne k sodelovanju tudi zmožne katehete z dežele.

Se je sporočilo katehetskemu društvu.

11. V škofiji se naj zopet uvede praznovanje godu sv. Janeza Nepomuka, patrona spovednikov in pomočnika ob povodnjih.

Za sedaj naj zadostuje commemoratio. Se je prosilo, a je bilo pri potrdilu škofijskega proprija odklonjeno.

12. Ordinariat se prosi, da se zavzame pri vladi z ozirom na slabo gmotno stanje duhovščine, nizke plače, pomanjkanja intencij, neplačane štolnine, slabe zbirce in nerednega plačevanja katehetskih nagrad za zboljšanje njenega gmotnega položaja.

O tem so se potom škofovskih konferenc stavili ponovni predlogi.

13. Prosi se, da bi ordinariat skušal doseči, da bi kr. banska uprava dala občinam nalog, da občine vse tiste, ki so se na novo priselili v občino in so se pri občini javili z listinami, naznanijo s potrebnimi podatki župnijskim uradom, kjer prijavitelci prebivajo.

Se je zgodilo.

14. Ordinariat naj skuša pri kr. banski upravi doseči, da bi občine morale v vsakoletni občinski proračun dati tudi primeren znesek za cerkvene konkurenčne potrebe na način, kakor se krijejo stroški za šole.

Odgovor glej Oglasnik 1936, III, str. 33.

15. Naj se izposluje pri kr. banski upravi postopek, da se predpisane občinske doklade nadarbinarjem že v naprej odpisejo, kakor je bilo nekdanje običajno, ne pa, da se morajo najprej plačati in potem se mora vložiti prošnja za povrnitev plačanih zneskov.

Prošnje so bile v tem smislu že vložene, a brez uspeha, ker sedanji postopek sloni na novejših zakonitih določbah.

16. Ker se je dopolnilna taksa zelo zvišala, se prosi, da bi se storili na merodajnem mestu koraki, da se priznavajo ocenitve predmetov po župnijskih uradih, in ne po raznih drugih organih.

Posredovanje bi bilo mogoče, ako se predložijo konkretni slučajji in se točno dokažejo.

17. V svrhu lažjega širjenja med nižjimi sloji se naj uvedejo in izdajajo knjižice, ki bodo ideje krščanstva razširjale v poljudni, vsem slojem dostopni obliki. V ta namen se naj da pooblastilo in naloga kakšnemu v tem oziru izšolanemu duhovniku ali katehetu.

Doslej je takšne knjižice izdajal Salezijanski zavod na Rakovniku. Ordinariat bo z veseljem odobril in priporočal za versko življenje važne objave lavantinskih in drugih duhovnikov, če jih bodo predložili.

19.

Missa votiva D. N. Iesu Christi, Summi et Aeterni Sacerdotis, ob prvih četrtkih oziroma prvih sobotah v mesecu — izvršilna naredba.

V okrožnici o katoliškem duhovništvu je papež Pij XI. ob koncu odredil, naj se v čast in spomin Kristusovega duhovništva uvede posebna votivna maša, ki se bo mogla opravljati ob četrtkih po liturgičnih predpisih. Obenem z okrožnico je bil objavljen formular te nove maše (Oglasnik 1936, str. 22).

Kmalu potem je papež za to votivno mašo dovolil novo pravico. Zadnji dve leti so namreč v mnogih škofijah uvedli običaj, da opravljajo za svetost mašnikov vesoljnega sveta posebne pobožnosti, zlasti prvo soboto v mesecu. (Oglasnik Lav. škofije 1935, str. 50 nsl.) Ker se namen teh pobožnosti ujema z namenom votivne maše v čast Jezusu Kristusu Duhovniku, so prosili sv. Očeta za dovoljenje, da se v vseh cerkvah in oratorijih, kjer z Ordinarijevim odobrenjem posebej molijo za svetost mašnikov, sme opraviti vsak prvi četrtek v mesecu ena votivna maša v čast Jezusu Kristusu, najvišjemu in večnemu Duhovniku. Sv. Oče je tej prošnji ugodil; kongregacija svetih obredov je izdala odlok, objavljen v Oglasniku 1936, str. 90, iz katerega še sledi, da se sme mesto prvi četrtek ta votivna maša pod istimi pogoji opraviti prvo soboto v mesecu (glede obreda glej Direktorij 1937, str. 17).

Z ozirom na zgornje se dovoljuje ena votivna maša v čast Jezusu Kristusu, najvišjemu in večnemu Duhovniku, ob prvih četrtkih, oziroma prvih sobotah v mesecu pod pogoji, navedenimi v odloku kongregacije svetih obredov. Duhovnik naj ob koncu te votivne maše (če je bila tiha, po običajnih molitvah za mir in versko svobodo) reče:

Molimo za goreče duhovnike in za zadosten duhovniški naraščaj, nato moli (Cerkveni molitvenik str. 48):

O Bog, posvečevavec in varuh svoje Cerkve, obudi v njej s svojim Svetim Duhom vrednih in zvestih delivcev svetih skrivnosti, da bodo s svojo službo in svojim zgledom krščansko ljudstvo vodili po poti zveličanja. Ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.

Oče naš, Zdrava Marija, Čast bodi.

20.

Kanonično obiskovanje in birmovanje v letu 1937.

Po predlogih mgč. gg. dekanov bo letos kanonična vizitacija in birmovanje:

I. V dekaniji Velika Nedelja:

1. v četrtek	6. maja v Svetinjah,
2. v petek	7. „ pri Sv. Miklavžu pri Ormožu,
3. v soboto	8. „ pri Sv. Bolfenku na Kogu,
4. v nedeljo	9. „ pri Sv. Duhu v Središču,
5. v ponedeljek	10. „ pri Sv. Jakobu v Ormožu,
6. v torek	11. „ pri Sv. Tomažu pri Ormožu,

7. v sredo	12. maja pri Sv. Trojici pri Vel. Nedelji,
8. v četrtek	13. " pri Sv. Lenartu pri Vel. Nedelji.

II. V dekaniji Maribor ob desnem dravskem bregu:

1. v soboto	29. maja pri Sv. Jakobu v Limbušu,
2. v nedeljo	30. " pri Sv. Mariji v Rušah,
3. v ponedeljek	31. " pri Sv. Mariji v Puščavi,
4. v torek	1. junija pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

III. V dekaniji Zavrčre:

1. v nedeljo	6. junija pri Sv. Andražu v Halozah,
2. v ponedeljek	7. " pri Sv. Vidu pri Ptuj,
3. v torek	8. " pri Sv. Trojici v Halozah,
4. v sredo	9. " pri Sv. Barbari v Halozah,
5. v četrtek	10. " pri Sv. Nikolaju v Zavrču.

IV. V dekaniji Staritr̃g:

1. v soboto	12. junija pri Sv. Pankraciju v Staremtr̃gu,
2. v nedeljo	13. " pri Sv. Elizabeti v Slovenjgradcu,
3. v ponedeljek	14. " pri Sv. Martinu pri Slovenjgradcu,
4. v torek	15. " pri Sv. Roku na Selah,
5. v sredo	16. " pri Sv. Ulriku v Podgorju,
6. v četrtek	17. " pri Sv. Florijanu v Doliču,
7. v petek	18. " pri Sv. Ilju pod Turjakom,
8. v soboto	19. " pri Sv. Vidu pri Slovenjgradcu,
9. v nedeljo	20. " pri Sv. Janezu pri Dravogradu.

V. V dekaniji Marenberg¹:

1. v petek	25. junija pri Sv. Simonu in Judu v Pernicah,
2. v soboto	26. " pri Sv. Marjeti na Muti,
3. v nedeljo	27. " pri Sv. Mihaelu v Marenbergu,
4. v ponedeljek	28. " pri Sv. Juriju na Remšniku,
5. v torek	29. " pri Sv. Mariji v Breznu ob Dravi,
6. v sredo	30. " pri Sv. Ožbaltu ob Dravi,
7. v četrtek	1. julija pri Sv. Katarini na Kapli.

VI. V mariborski stolnici

bo sv. birma na binkoštno nedeljo in binkoštni ponedeljek, dne 16. in 17. maja, kar naj č. g. dušni pastirji pravočasno in ponovno oznanijo vernikom s pridiznice. Binkoštno nedeljo bo ob 8. uri pridiga, potem pontifikalna sv. maša, nato birmovanje za birmance treh župnij mariborskega mesta. Binkoštni ponedeljek po svetem opravilu, ki se začne ob pol 10. uri in traja približno eno uro, birmovanje za birmance, ki bodo prišli iz zunanjih župnij k birmi v Maribor. — P. n. g. veroučitelji se prosijo, naj birmance in po njih starše in botre opozarjajo na to določbo ter jim svetujejo, da se je držijo, ako jih le v tem ne ovirajo posebne družinske razmere. Namen določbe je, da se veliko število birmancev primerno porazdeli na oba binkoštna dneva, in se tako vsi udeleženci izognejo gnječji, dolgemu čakanju in drugim neprilikam.

Namesto podrobnih navodil opozarjam na dosedanje določbe, ki ostanejo mutatis mutandis v polni veljavi. P. n. g. dušni pastirji v deka-

¹ Ako drugotna opravila ne bodo zahtevala izpremembe tega sporeda.

nijah, ki pridejo letos na vrsto, naj blagovolijo poleg kan. 343—346 in 780—800 Cerkvenega zakonika ter Pogl. XXXVII in LI Sinodalne knjige iz leta 1900 vsekakor prečitati in proučiti predmetna naročila v škofijskih Oglasnikih: 1932 str. 20 in 21; 1933 str. 15; 1934 str. 18 in 19; 1935 str. 46 in 47.

V vesti se čutim dolžnega, da letos naglašam te točke:

1. Škofov obisk in birma bodi za vso župnijo povod in prilika za duhovno obnovo. Nihče naj se ne odvrča od svetega obhajila med škofovo sveto mašo, ampak na primeren način, n. pr. s tridnevnicco ali vsaj s povabilom posebnega spovednika, naj se poskrbi, da bo čim več župljanov deležnih popolnega odpustka in drugih milosti, združenih s kano-nično vizitacijo.

2. Glede kateheze ponavljam, kar je naročeno v Oglasniku 1932, str. 20. II. 2., posebej, kar se tiče nauka o zakramentu svete birme.

3. Gospode dušne pastirje opominjam in obvezujem, naj v zvezi z merodajnimi činitelji poskrbijo, da vrtiljaki, napisani na spominskih predmetih, alkohol... pri dragih otrokih ne bodo ovirali, oziroma uničevali zveličavnih učinkov svete birme.

4. Zelo prosim, naj se upošteva moja iskrena želja, da sveta birma ne sme vernikom ne duhovnikom povzročati izrednih stroškov in nepotrebnih izdatkov. Časi so preresni in pretežki. Zlasti velja to o hrani in postrežbi. (Prim. Oglasnik 1935, str. 46, B/5.) — Zaradi prihoda, vozne prilike, pozdravov: glej Oglasnik 1936, str. 25. — Nevarno streljanje z možnarji, večerne serenade in prireditve, dolgi nagovori niso zaželjeni. Častiti gospodje naj to in slično, če le gre brez napačnega tolmačenja, odločno odsvetujejo. Kaj da je vizitatorju v veselje in zadoščenje, je povedano v Oglasniku 1935, str. 47, točka 7.

5. Ponovno sem bil vprašan, kaj je z mojimi potnimi stroški, in v mnogih slučajih se mi je ponujalo nadomestilo. V tem oziru odkrita beseda: izdatki res niso majhni. Kolikor mi je znano, so v drugih škofijah predpisane gotove pristojbine ali dajatve, v zmyslu kan. 346 Cer-kvenega zakonika. V zaupanju na božjo Previdnost odločam, dasi me zelo bremenijo prevzeti dolgovi in davčni zaostanki, da do nadaljnjega ostane v Lavantinski škofiji pri dosedanem običaju, to je, da se v ome-njeni zadevi nikomur ne nalaga nobena obveznost. Ako bi kdo hotel popolnoma prostovoljno kaj žrtvovati v škofijske dobrodelne namene, se bo to hvaležno sprejelo, predvsem za ubožni sklad, iz katerega poskušam kolikortoliko pomagati iz dneva v dan se množočim prošnjikom in podpore potrebnim karitativnim ustanovam. O tem skladu vodim poseben račun, ki je vsakemu na razpolago v vpogled in pregled.

Carissimi, nobis labore, omnibus salutem, soli Domino gloriam!

V Mariboru, dne 22. februarja 1937.

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

21.

Na delo za Družbo sv. Mohorja!

Sveti Oče porabi vsako priliko, da opozori vernike na dolžnosti do katoliškega tiska. Naročanje in širjenje dobrega tiska je silno važen in potreben apostolat naše dobe. Delo za katoliški tisk je veliko delo du-

hovnega usmiljenja. Ko se dandanes, hvala Bogu, toliko trudimo za olajšanje telesne bede, se moramo prav tako, še celo bolj truditi za omiljenje duševne revščine. Časi, v katerih živimo, pa so taki, da se moramo zoper nevednost, zmoto in laž, zoper krivico in greh boriti ne le z zgledom, molitvijo in oznanjevanjem resnice, temveč tudi s tiskano besedo. Tisk je dandanes često edini misijonar, ki še pride tudi do mlačnih in veri odmrlih kristjanov.

Nam Slovencem je škof Slomšek zasnoval Družbo sv. Mohorja, s katero nam je hotel dajati v roke dobre in koristne knjige, z njimi skrbeti za versko, umsko in srčno izobrazbo, gojiti in podpirati pobožno in lepo vedenje ter na ta način ohranjati sveto vero med Slovenci. Koliko ste vi in vaši predniki že dobili od te Slomšekove ustanove dobrega berila! Za mnoge so Mohorjeve knjige še danes, ko imamo dnevno časopisje in več nabožnih mesečnikov, najvažnejše berilo, berilo stalne vrednosti. Dušni pastirji radi priznavajo, da so tiste družine v župniji najboljše in najbolj katoliške, ki so pri Družbi sv. Mohorja.

Pomnite tudi, da je Družba sv. Mohorja prva in do danes še edina, ki veže katoliške Slovence, po vsem svetu razkropljene, po veri in narodnosti. Mnogo teh naših bratov dobiva na tisoče knjig, plačanih s kulturnim dinarjem, od Mohorjeve družbe zastonj. Te knjige so naša verska in narodna vez, ki bo tem trdnejša, čim več nas bo združenih v tej Družbi.

Ne pozabite, da je Mohorjeva družba cerkvena družba, potrjena od vaših škofov in pod njihovim pokroviteljstvom. Od sv. Očeta je bila obdarovana z obilnimi odpustki. Tudi pri vseh važnejših drugih narodih imamo take družbe, zlasti še med katoliškimi Slovani. Naša slovenska družba je med njimi ena najstarejših. Vsi udje imajo veliko duhovnih koristi, zakaj vsak dan se za žive in mrtve Mohorjane opravi po ena sv. maša. Bogatih odpustkov so udje deležni, če tudi sami vsak dan molijo očenaš in zdravamarija za ohranitev katoliške vere med Slovenci ter pristavijo besede: Sv. Mohor, prosi za nas. Kako potrebna nam je dandanes taka molitev za tako vzvišen namen!

Zadnje čase je zaradi gospodarske krize število Mohorjanov ponekod znatno padlo. Ko se razmereboljšujejo, postaja čas, da tudi to častno zadevo slovenskih katoličanov, število Mohorjanov, zopetboljšamo. Gospodje dušni pastirji, katerih požrtvovalnost je znana, naj imajo Družbo sv. Mohorja za srčno zadevo vseh slovenskih katoličanov. Kakor skušamo vse družine posvetiti presv. Srcu Jezusovemu ali jih vsaj vpisati v bratovščino sv. Družine, tako se trudimo, da bodo vse družine udje Družbe sv. Mohorja. Še vedno namreč moremo trditi, da je število Mohorjanov verno merilo verskega duha med Slovenci. Zato Vas prosim, da se Vaša ljubezen do Družbe sv. Mohorja ne ohladi, temveč naj se prav v sedanjih, veri sovražnih časih, še bolj razplamti, da na ta način ohranimo v našem narodu tudi duha našega svetniškega škofa Slomškega: duha žive vere in slovenske skupnosti.¹

Maribor, dne 23. februarja 1937.

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

¹ To naj se vernikom s prižnice prebere v nedeljo po prejemu te številke Oglasnika!

Unio Cleri Missionaria.

V Oglasniku Lav. škofije leta 1924., I, št. 1, je bil objavljen proglas o ustanovitvi Misijonske zveze lavantinske duhovščine. Duhovniki so se želji Kristusovega namestnika in vabilu svojega škofa radevolje odzvali. Še isto leto je prijavilo svoj pristop 361 duhovnikov, to je okoli 70% lavantinske duhovščine.

V naslednjih letih je prvo navdušenje nekam ponehalo. Vsako leto je manj duhovnikov izpolnjevalo svoje dolžnosti, ki so jih kot člani UCM prevzeli in ki so v zgoraj omenjeni številki Oglasnika navedene:

- a) promovendi Pium Opus Missionum;
- b) offerendi preces pro eo;
- c) solvendi convenientem stipem annuariam.

Škofijsko vodstvo UCM se more le na ta način prepričati, ali spolnjujejo člani svoje dolžnosti, če isti redno vpošiljajo članarino, ki znaša letno Din 10.—. Naj se članarina ne smatra kot neka prisiljena dajatev itak gmotno slabo situiranih duhovnikov. Kakor pridigujemo vernikom, naj kljub gospodarski krizi in revščini darujejo za misijone: čim večja žrtev, tem večje zasluženje, — tako storimo tudi sami. Duhovnik mora biti župljanom v vsakem oziru dober zgled, torej tudi v gmotnih prispevkih za misijone. Vemo, da v dobre namene navadno največ prispevajo revnejši sloji. Ne pustimo se od laikov osramotiti. Kakor kličemo božji blagoslov nad vse misijonske sotrudnike, tako ga bo Bog tudi nam v obilni meri naklonil, če bomo od svojega uboštva radi darovali za tiste, ki so tembolj usmiljenja vredni, ker so poleg telesne tudi v dušni bedi.

V dneh od 11. do 13. novembra 1936 se je vršila v Rimu svetovna skupščina UCM, ki se je je udeležil tudi zastopnik lavantinske duhovniške misijonske zveze. Na tem zborovanju se je nujno priporočalo, naj bi vsi duhovniki brez izjeme pristopili k duhovniški misijonski zvezi. Kar je za laike družba za širjenje vere (DŠV), to je za klerike duhovniška misijonska zveza (UCM). Kakor naj bo po želji svetega Očeta DŠV ustanovljena v vsaki župniji, tako naj ne bo župnije, čije dušni pastir ne bi bil član UCM. Duhovnik, ki bo sam z vso dušo vnet za misijone, bo znal k temu pritegniti tudi svoje vernike.

Svetovna UCM je, kakor je razvidno iz almanaha, ki je bil izdan v Rimu leta 1936. ob priliki svetovnega kongresa UCM, leta 1934. štela 145.181 članov. Do leta 1936. je napredovala za okoli 14.000, tako da je koncem leta 1936. bilo včlanjenih 159.188 duhovnikov in bogoslovcev. V Jugoslaviji je bilo leta 1934. članov UCM 2000, koncem 1936 le 1050, torej za 950 manj. Skoro v vseh državah so napredovali; med državami, ki so nazadovale, je Jugoslavija žal na prvem mestu. Popravimo, kar smo z malomarnostjo in brezbriznostjo zamudili!

Članom UCM je sveta Cerkev podelila veliko odpustkov in privilegijev. Nekateri teh privilegijev je sveta apostolska Penitenciarija z dekretom z dne 20. marca 1933 preklicala za člane, ki na novo pristopijo. Duhovniki, ki so k UCM pristopili pred 1. aprilom 1933, obdržijo vse podeljene jim pravice. Da bo v tem oziru jasnost, se navedejo sedaj veljavne pravice in privilegiji:

A. Favores spirituales omnibus sodalibus concessi.

I. Indulgentia plenaria, suetis sub conditionibus lucranda, in festis: 1. Epiphaniae, 2. Ss. Apostolorum, 3. S. Michaelis Archangeli, 4. S. Francisci Xaverii, 5. semel in mense, die ad proprium cuiusque arbitrium eligenda, 6. in articulo mortis, servatis servandis.

II. Indulgentia 100 dierum pro quolibet pietatis opere in favorem Missionum expleto.

III. Facultas (dummodo adscriptus ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus) benedicendi ac imponendi, servatis ritibus ab Ecclesia praescriptis, scapularia Passionis D. N. Iesu Christi, Immaculatae Conceptionis B. M. V., SS. Trinitatis, B. M. V. perdolentis, B. M. V. a Monte Carmelo, ab Apostolica Sede approbata.

IV. Facultas, ut supra benedicendi ac imponendi, sub unica formula, scapularia quae ut Sodales Piae Unionis imponendi facultate gaudent.

V. Facultas imponendi scapularia de quibus supra, absque inscriptionis onere in album Confraternitatis.

VI. Facultas pro omnibus adscriptis anticipandi a meridie recitationem Matutini cum Laudibus subsequenter diei, dummodo tamen officium diei iam persolverint.

B. Favores spirituales sodalibus tantum concessi ante diem 1. Aprilis 1933 adscriptis.

I. Facultas (dummodo adscriptus ad sacramentales confessiones audiendas sit approbatus) benedicendi, extra Urbem, unico Crucis signo, coronas, rosaria, cruces, crucifixos, numismata et parvas statuas cum applicatione Indulgentiarum Apostolicarum.

II. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, coronas iuxta typum rosariorum B. M. V. confectas, cum applicatione indulgentiarum, quae a PP. Crucigeris nomen habent.

III. Facultas, ut supra, benedicendi coronas Septem Dolorum B. M. V. cum applicatione omnium et singularum Indulgentiarum, quas Summi Pontifices eiusmodi coronis impertiti sunt.

IV. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, crucifixos cum applicatione indulgentiarum pii exercitii a Via Crucis nuncupati in favorem fidelium, qui quominus sacras visitent »Stationes« legitime impediuntur.

V. Facultas, ut supra, benedicendi, unico Crucis signo, crucifixos, iisdem applicandi plenariam indulgentiam in articulo mortis ab iis acquirendam, qui praescriptis expletis conditionibus, illos osculati fuerint aut saltem aliquo modo tetigerint.

VI. Indultum personale Altaris privilegiati, quater in qualibet hebdomada, dummodo simile indultum pro alia die non obtentum fuerit.

Za duhovnike, ki na novo pristopijo k UCM, oziroma so bili včlanjeni po 1. aprilu 1933, velja odločba zgoraj omenjenega odloka svete Penitenciarije: »Qui, igitur, sacerdotes hac vel illa ex supra recensitis facultatibus aut hoc vel illo ex supra memoratis indultis posthac augeri cupiant, nonnisi directe atque immediate a Sacra Paenitentiararia desideratam gratiam se obtinere posse sciant, oblati toties quoties peculiaribus proprii Ordinarii ad rem litteris commendatitiis.«

Vodstvo lavantinske UCM do sedaj ni nikogar črtalo iz seznama

članov, četudi je s članarino zaostal za več let. Kdor bo torej zaostalo članarino poravnal in za naprej redno izpolnjeval članske dolžnosti, se more posluževati vseh gornjih predpravic, če je pristopil pred 1. aprilom 1933. Ker so nekateri duhovniki v zaostanku za precej let in bi v sedanjih težkih gospodarskih razmerah ne zmogli naenkrat večje vsote, zato je vodstvo lavantinske UCM sklenilo, da popusti za poravnavo zaostale članarine 50%. Če je kdo katero leto vplačal več ko Din 10,—, se mu preplačilo vračuna kot članarina za leta, za katera ista ni poravnana.

Vsak duhovnik, član UCM, ki je s članarino na dolgu, bo prejel od vodstva UCM sporočilo, za koliko časa in koliko dolguje ter vabilo, da zaostanek (s 50% odpisom) poravnava in za naprej redno vrši članske dolžnosti. Kdor do 31. marca t. l. ne bo poravnal zaostanka, oziroma ne bo dal odgovora na doposlani mu dopis, se bo črtal iz seznama članov UCM.

Tem potom se vsi duhovniki in kleriki lavantinske škofije, redovni in svetni, vljudno vabijo, da pristopijo k duhovniški misijonski zvezi. Kdor je že član, naj pridobi za to svojega sobrata, da bo UCM napredovala. Naj potom duhovniških molitev in žrtev rosi iz nebes obilen blagoslov na misijonsko delo katoliške Cerkve.

Opomba. Gg. župniki in drugi naročniki Oglasnika naj na gornje vabilo opozorijo svoje duhovne sobrate.

23.

Razglasitev kandidatov za diakonat.

Na podlagi objave v Oglasniku 1936, XII., 89, prejmejo na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca 1937, v mariborski stolni in mestni cerkvi sv. Janeza Krstnika drugi višji red sv. mašniškega posvečenja ali diakonat naslednji subdiakoni, gojenci V. in IV. letnika lavantinskega kn.-šk. duhovniškega semenišča:

Iz V. letnika: Jeušnikar Viljem iz Guštanja; Juneš Rado iz Kostrivnice; Krajnc Franc iz Loč; Krištan Martin iz Ponikve; Nemeč Matija iz Tišine; Rajner Janez iz Murske Sobote; Sukič Janez iz Gornjih Petrovcev; Videčnik Viljem iz Celja; Volasko Adolf iz Dobja pri Planini; Vošnjak Jožef od Sv. Jurija ob juž. žel.

Iz IV. letnika: Frangež Vincencij iz Cirkovc; Kotnik Janko iz Guštanja; Kovačič Alojzij iz Gornje Radgone; Rous Matija iz Beltincev; Štefanciosa Martin od Sv. Florijana ob Boču.

Dne 13. marca 1937 prejme v Ljubljani diakonat lavantinski bogoslovec V. letnika Kotnik Jaroslav iz Guštanja.

Častiti gospodje dušni pastirji naj imenovane kandidate za diakonat razglasijo v zmyslu kan. 998, § 2, na četrto postno nedeljo, dne 7. marca 1937, »inter Missarum sollemnia« s prižnice vernemu ljudstvu ter naj povabijo vernike, da opravljajo molitve za goreče duhovnike; naj pa tudi nihče, ki ima upravičene pomisleke zoper posvetitev navedenih kandidatov za diakonat, tega ne prikriva.

Po naročilu lavantinske sinode iz leta 1911 naj dušni pastirji vsakokrat, ko razglasijo imena ordinandov, skupno z verniki molijo molitev za novomašnike iz Cerkvenega molitvenika na strani 264 ter pristavijo trikrat Očenaš, Zdrava Marija in Čast bodi.

V ostalem naj se ob tej priliki vernikom znova priporoča Duhovniška sobota in se jih naj opozori na sinodalna navodila glede izvencerkvenih primicijskih slovesnosti, kakor v Oglasniku 1936, XII, 89.

24.

Povračilo potnih stroškov katehetom kmetsko- in gospodinjsko-nadaljevalnih šol.

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je z dopisom z dne 11. februarja 1937, III. No. 1115/1 semkaj naznanila sledečo odločbo:

»Na temelju § 9, 1 Pravilnika za kmetsko nadaljevalne šole in § 9, 4 Pravilnika za gospodinjsko nadaljevalne šole ter v zvezi s tuk. odlokom z dne 14. novembra 1935, III. No. 7694/1, odrejam:

Za poučevanje veronauka na onih kmetsko-nadaljevalnih šolah, pripravljalnih tečajih in gospodinjsko nadaljevalnih šolah, ki so od sedeža pristojne župnije oddaljene najmanj dva kilometra, pripada veroučitelju poleg redne nagrade za predavanja tudi povračilo dejanskih stroškov II. razreda osebnega vlaka železniške vožnje, odnosno na rednih avtobusnih progah povračilo dejanskih stroškov za avtobusno vožnjo, odnosno na razdaljah, kjer ni železniškega in avtobusnega prometa, Din 3.— za vsak kilometer.

Veroučitelji morajo na zgoraj navedenih šolah in tečajih imeti vsakokrat najmanj po dve učni uri skupaj, vendar ne sme skupno število veroučnih ur v enem šolskem letu biti višje od števila veroučnih ur, kakor je določeno s tuk. odlokom z dne 14. novembra 1935, III. No. 7694/1.« (Glej Oglasnik, 1935, XI, str. 103.)

Odredba se daje dušnim pastirjem na znanje.

25.

Sporočanje matičnih izprememb občinskim upravam.

Znano je, da so se pojavila nesoglasja med nekaterimi občinami in župnijskimi uradi, odnosno cerkvenimi oblastmi glede dajanja podatkov občinskim upravam o nastalih matičnih izpremembah pri posameznih župljanih, oziroma njih domovih v občinah.

V izogib takih primerov naroča Ministrstvo notranjih poslov v Beogradu z odredbo od dne 17. decembra 1936, III. br. 44.402, sledeče:

»Po predpisu § 3 zakona o državljanstvu je vsaka občina dolžna voditi knjigo domovinstva z vsemi nastalimi izpremembami pri domovinstvu, da more na podlagi iste upravnim oblastvom dajati podatke, ki se zahtevajo po predpisih §§ 12—14, 41, 47, 53 in 60 zakona o državljanstvu. Isto je predvideno tudi z uredbo za izvršitev tega zakona.

Poleg tega so občinske oblasti v smislu predpisa Začasnega pravilnika o regrutovanju mladeničev za stalni kader dolžne voditi spiske mladostnikov, rojenih in do regrutovanja dospelih, ter v smislu predpisa Zakona o ustrojstvu vojske in mornarice vojaškim oblastem dajati potrebne podatke o takšnih osebah; vse to se more z uspehom doseči le tako, če jih bo občina sama imela v popolnosti.

Da bodo občinske oblasti v tem pogledu mogle zadostiti vsem tem dolžnostim, so župnijske odnosno cerkvene oblasti obvezne, da pravočasno dostavljajo pristojnim občinskim upravam vse nastale izpremembe glede matičnega staleža svojih župljanov-občanov (na primer sklep, ločitev - razporoka ali ukinitvev zakona, rojstva, krsti, smrti, pozakonitve, posvojitve, dajatve imena v smislu predpisa avstrijskega obč. drž. zakonika na področju, na katerem še on sedaj velja, nato izpremembe osebnih imen po zakonu o osebnih imenih, veroizpremembe itd.).

Z razloženim, in do donosa Uredbe z zakonsko močjo, ki jo bo to Ministrstvo s pooblaščenjem iz čl. 3 zakona o državljanstvu izdalo, naj to navodilo kot ravnilo služi vsem upravnim oblastvom v tovrstnih vprašanjih.«

O tem se v svrhu ravnanja vsled dopisa kraljevske banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 29. decembra 1936, II. No. 31.671/1, obveščajo vsi župnijski uradi lavantinske škofije in apostolske administracije.

26.

Objave.

Romanje Svete vojske na Trsat. K Materi božji na Trsat priredi »Sveta vojska« v Ljubljani tudi letos o Binkoštih svoje tradicionalno romanje z izletom na otok Rab. Ker je »Sveta vojska« započela novo akcijo za boj proti alkoholizmu in bi bilo škoda truda in denarnih žrtev, če bi akcija obstala na mrtvi točki, se priporoča župnikom in drugim duhovnikom, da bi letos in v bodoče povabili vernike in jim priporočili, da gredo s »Sveto vojsko« na to božjo pot, da se iznova poživijo treznostno gibanje. Potovanje samo je lepo, zanimivo in skrbno pripravljeno ter še posebno združeno z dobrim treznostnim namenom. Vodstvo »Svete vojske« je že enkrat razposlalo vsem župnim uradom spored romanja v listu »Po božjem svetu«. Ker pa je spored prirejen kot plakat, ga bodo župni uradi še enkrat prejeli, da ga razvesijo na cerkvena vrata.

Evharistični kongres v Dubrovniku. V dnevih 15. do 18. julija t. l. se vrši v Dubrovniku medškofijski evharistični kongres za dalmatinske škofije. Na ta kongres se vabijo tudi duhovniki in verniki iz Slovenije.

Dravograd, sedež sreskega načelstva dravograjskega. Z 31. marcem 1937 preneha delo sreskega načelstva dravograjskega na dosedanem sedežu v Prevaljah, s 1. aprilom 1937 začne poslovati sresko načelstvo na novem sedežu v Dravogradu (Službeni list št. 11 z dne 6. februarja 1937).

Paratus sum. Knjiga s tem naslovom, napovedana v Oglasniku I/1937, ne bo izšla.

27.

Slovstvo.

Stjepan Zimmermann, **Filozofija i religija.** Filozofske istine o Bogu i o čovjeku: razumni temelj vjere. Drugi svezak. Prigodom svoje 100 godišnjice izdao: Zbor duhovne mladeži zagrebačke. Zagreb, 1937. 326 strani, cena broš. izv. 55 Din, vez. 70 Din, dijaki 35 in 50 Din.

Dr. S. Zimmermann, najuglednejši hrvatski katoliški filozof, je v ne- navadno kratkem razdobju izdal že drugo delo z naslovom »Filozofija i religija«. Odnos med obema knjigama je avtor sam označil takole: »Ra-

čunajoč z možnostjo, da ne bo prišlo do tiska drugega zvezka, je morala lanska knjiga obseči gradivo na tak način, da je nastala zaokrožena celota. Ker je pa knjiga že do malega razpečana, se je pokazala potreba, da se preostalo gradivo sestavi v drugem zvezku tako, da tvori zopet samostojno celoto, obenem pa celoto tudi s prvim delom. Prvi del tega zvezka odgovarja prvemu delu lanske knjige kot uvod in dopolnilo, a medsebojno se dopolnjuje in objasnjuje drugi del v obeh zvezkih, zlasti glede krščanstva (46).« Možno je torej brati tudi samo ta drugi zvezek kot samostojno knjigo.

Prvi del knjige obravnava predvsem noetična vprašanja, pa s posebnim ozirom na vero in njene filozofske temelje, drugi govori o naravni in nadnaravni religiji, o njeni zvezi s filozofijo, ter zavrača najbolj razširjene zmote našega časa. Posebno pozornost posveča sodobnemu materializmu in komunizmu. Prav zato je knjiga izredno važna in bo v naši dobi, ki je doba katoliške akcije, zelo prav prišla izobraženim laikom, ki žele imeti o svetovno nazornih vprašanjih čiste pojme. Avtor kaže mirno sigurnost moža, ki se ne bori več s problemi, ampak se je z dolgoletnim trudom dokopal do trdnega, zrelega nazora. Ves njegov napor je sedaj obrnjen v to, da svoje izsledke čim jasneje izrazi in čitatelju vcepi s tem, da osvetljuje probleme zdaj s te, zdaj z one strani. Temeljito delo je vredno vsega priporočila.

Constantin Noppel, S. J., *Aedificatio Corporis Christi*. Aufriss der Pastoral; vel. 8° (X in 210 str.). Freiburg im Breisgau, Herder, 2.60 M, vez. 3.80 M.

Naslov knjige je vzet iz lista sv. Pavla Efežanom. V smislu besed papeža Pija XI.: »pastoralna teologija od poprej ne zadostuje več« je avtor napisal to knjigo; v njej upošteva sodobne razmere in potrebe, posebno pažno posveča rasti Kristusovega mističnega telesa v družini in župniji, katoliški akciji, laškemu apostolatu. Vsem dušnim pastirjem, ki se zavedajo svoje odgovornosti in hočejo delovati v duhu časa, bo ta knjiga dobrodošel kažipot!

Prvi slovenski izseljenski koledar »Rafaelove družbe« v Ljubljani je meseca februarja 1937 založila in izdala Rafaelova družba v Ljubljani. V resnici je ta knjiga po svoji bogati in poučni vsebini izseljenski letopis ali adresar. Poleg skrbno sestavljenih člankov o izseljencih in izseljenstvu so navedene v koledarju vse slovenske kolonije, društva, cerkve, šole, duhovniki, učitelji in učiteljice, časopisi, redovniki in redovnice, skoraj vse, kar imajo slovenski izseljenci v tujini, in slednjič še točen adresar slovenskih izseljencev po vseh delih sveta.

Koledar se duhovnikom toplo priporoča v naročilo. Stane 20 Din in se naroči pri Rafaelovi družbi v Ljubljani. Župnijski uradi morejo izseljenski koledar naročiti tudi iz sredstev cerkvenega premoženja.

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 24. februarja 1937.